

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 4.—
 Fel évre . . . 2.—
 Évnegyede . . . 1.—
 Egy óra . . . —.40

Hivatalos hirdetések
 kincst. illetékekkel együtt
 3 frt 30 kr.

Nyilttér pént. sora 30 kr.

Magánhirdetések jutányosan
 számoltatnak.

KISKUNSAĞI HIRADÓ

VEGYESTARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER: VASÁRNAP.

Egyes szám ára 10 kr.

A lap szellemi részét
 illető közlemények és
 az anyagi rész illető
 küldemények a szer-
 kesztő - tulajdonoshoz
 küldendők.

Bérmentetlen leve-
 lek nem fogadtat-
 nak el.

Kéziratok vissza
 nem küldetnek.

Bizottsági tagok választása.

Kunszentmiklós, nov. 1.

Az 1883-ik év végével választott törvényhatósági bizottsági tagoknak, illetőleg az azok közül időközben tagsági képességeket vesztek, elhaláloztak, vagy lemondottak helyébe lépett bizottsági tagoknak megbízatása is október végével lejárván, — ugy ezeknek, mint az 1886. év végével választott megyebizottsági tagok közül tagsági képességeket vesztek, valamint időközben elhunyt tagoknak helyei is választás útján betöltendők lévén; az iránt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye részéről október 15-én Budapesten tartott bizottsági évnegyedes közgyűlésen határozatott, hogy a folyó 1889-ik év végével kilépő 150 tag és a jövő évtől kezdve a virilisek sorába átlépett 2 tag helyének választás útján való betöltésére a folyó évi november 4-ik napja tűzessék ki határidőül, — ki is tüzetett; tehát a választási határidő holnap hétfőn lesz.

A választás az 1886. évi XXI. t. cz. 39. §-a szerint kezdődik reggel 9 órakor és végződik délután 4 órakor. Választási elnökök: Kovács Zsigmond és Tóth Zsigmond urak.

Ez az alkotmányos jogon alapuló aktus sokkal fontosabb, mintsem nyilvánossági kötelezettségünkül fogva községünk érdekében azt agyonhallgatással mellőzhetnők. Nagyon közletről érdekel az bennünket, a mennyiben három, városunkbeli köztisztelőt és közbeesülésben álló megyebizottsági tagnak jár le ez év végén mandátuma, a kik helyett más bizottsági tagokat kell választanunk, vagy őket újra megválaszthatjuk.

Városunkban az I. alválasztó kerületből

Baky Elek és Tóthfalusy József, a II. alválasztó kerületből Baky Endre urak — amazok helyben lakó birtokosok, utóbbi pedig pest-kiskunmegyei árvaszéki pénztárnoki ellenőr — vesztik ez év végén megyebizottsági tagsági jogosultságukat.

Azon véleményt tápláljuk, hogy ezeknek újbóli megválasztása tisztelt választóközönségünknek semmi nehézségbe sem ütközik, annál kevésbé számítunk ellentállási mozgalomra; de tekintve, hogy ha a törvény bennünket a régi Pestvármegyébe helyezett és a hajdani jó hírnévnek örvendő „Kiskunság”-unkat elnyelte, semmi sem fontosabb, mint ha választani talán másokat akarvánk, olyan lelkes, tevékeny, fiatal, értelmes erőket válasszunk, kik közügyeink iránt melegen érdeklődve, helyzetünket ismerve, a megyei bizottsági üléseken pontosan megjelenvén, bennünket bármely kérdés tárgyalása s megoldásánál lelkesen képviseljének.

Mostani bizottsági tagjaink közül, tudomásunk szerint Baky Endre ur nem óhajtja újbóli megválasztását, ő a központon az átvák vagyona körül, csupán magasztos hivatásának kíván élni, tehát helyette okvetlenül más választandó.

De hogy mennyire kívánatos és szükséges egy községi lakosságunk közérdekét és közügyeinket képviselő megyebizottsági tagnak a központon való lakása igazolja az az eddigi tapasztalat, hogy itthon lakó bizottsági tagjaink, egy vagy más okból — bizonyára elháríthatlan okadatok miatt a megyebizottsági üléseken meg nem jelenhetvén — községünk teljeseen képviselést nélkül maradt volna, ha legalább egy bizottsági tag a megyénél nem székelt a polgáraink érdekeit azaz érdekünket nem képviseli.

E tekintetben szabadjon nekünk, kik szerény lapunk keretén belül a tisztesség határai között mozogva folyton községünk jólétét és felvirágozását hangoztatván, annak előmozdítására irányoztuk és ma is irányozzuk főtörökvisünket — azon óhajtásunkat fejezni ki: hogy a három választandó bizottsági tag sorába ismét egy Budapesten lakó egyént válasszunk községünk képviselőjére.

Ettől megválasztatása esetére megvárhatja értelmes lakosságunk, hogy mint helyben lakó, a gyűléseken okvetlenül megjelenjen, s hisszük, hogy minden időben pontosan meg is fog jellelni.

Végezetre még azon ajánlatunkat vagyunk bátrak kifejezni, hogy ha a másik két bizottsági tagot új erővel kívánja a közönség felváltani, helyeiket szilárd szellemi értelemmel és erélyes bátorsággal rendelkező fiatal erővel töltsse be.

Bors Károly
 községi képviselő.

Estély.

A „Polgári olvasó-egylet” Szombaton f. hó 26-án az ujjonnan épült szép helyiségben kedélyes és igen sikerült „Dömötör estély”-t rendezett, a melyen a város polgárainak színe-java részt vett és a késő éjszakaiig a legderültebb hangulatban együtt maradt. A mindvégig kedélyesnek maradt estélyt számos felköszöntő fűszerezte s azok nem egyike viharos tetszést és éljenzést aratott a jelen voltaknál.

A felköszöntők sorát Tóth Zsigmond egyleti elnök ur nyitotta meg, ki szellemes rövid beszédében megemlékezett turini látogatásáról s legnagyobb házköszöntő Kossuth Lajosra ültette poharát. Utána Baky

TÁRCZA.

Az életből.

Ugy elsír. . .

Ugy elsír az a hegedű,
 Ha a Mózi gyerek húzza,
 Majd megszakad szegény szíve —
 Oly nehéz a gondja-búja.

Addig zokog, addig gyászol
 Míg a fáradt vonó elhal,
 S a temetőn több lesz majd egy:
 Siratlatlan sírhalommal.

Úr és koldus.

Üveg hintón hajtát végig
 A gazdag úr nagy kevélyen;
 Alamiznát kéreget egy
 Fiúcska az utcaszélen.

Hej, ha tudná, hogy az az úr,
 Az a büszke — édes apja?! . .
 De sokkal jobb, ha ezt szegény
 Soha, soha meg nem tudja.

Dalol a költő. . .

Dalol a költő, fájdalma nyög
 Mint álmából fölrázott gyermek!
 Elsírja reszkető lant mellett
 Könnyjét a fájó szerelemnek.

Szívébe hasit minden szótát
 Mi gyilkos éjjel ajkán rezdül:
 És mégsem tépi el azt a hirt . . .
 Dalol, dalol — a szerelemtől!

Árva gyermek.

Árva gyermek oly parányi,
 Gúgygőg kis szelid angyal;
 Édes anyját betakarták
 Nyirkos, hideg, sári hanttal.

Elbarangol lepke után,
 Betéved a temetőbe,
 Öntudatlan koszorút köt
 Jó anyjának keresztjére.

Hazajöttem valahára. . .

Hazajöttem valahára
 Itthon vagyok, itthon ismét!
 Mosolyognak rám a kerti
 Rozmariugok, bokrok, cserjék

Mind körülvesz édes ajkkal,
 Kérdegetnek lány susogva
 Rámborítja leveleit
 Az elaggott, vén díófa.

Mikor tőlük egykor, régen
 Bücsüt vettem is beszéltek,
 Felelgettem vissza én is
 A virágnak, a levélnek.

Elhallgatom most is őket,
 De szavok szívem nem érti . . .
 Szép a pázsit, zöld még a gyep,
 De hová lett az a régi?!

Béla-megyei tisztviselő tartott hosszabb beszédet a meggyőződést sugalló szavai mely hatást keltettek a jelen volt polgároknak. Beszédéből a következőket emeljük ki:

„Nem akarok nagyszabású politikai discussióba bocsátkozni akkor, midőn mai napság Magyarországon alig van már polgár, ki a saját politikai nézetével is teljesen tisztában volna; nem akarok a helyi politikai körök pártnézetével sem foglalkozni e helyen, hol a legkülönbözőbb pártbelieket lehetek szerencsés üdvözölhetni; de nem mulaszthatom el, hogy meg ne emlékezzek egy fogalomról, s e fogalom a társadalom. Szólok ezután e „társadalom“ szó fogalmát, annak különböző alakulásait fejtegetvén, így folytatja beszédét: „A magyar társadalom évezreden keresztül a legkevésbé sem volt egyöntetű, azonos, hanem a nemzet polgárainak számtalan osztálya szerint végtelenül különböző, egymástól eltérő s a legnagyobb mérvben ellenkező. Ezen a nemzetet elkülönítő óriási válaszfal ledöntésére állottak elő azon lángelkű férfiak, kik ez előtt 40 esztendővel kivitták azt, hogy széles e hazában e három eszme: szabadság, egyenlőség, testvériség! ne csak pusztán szó legyen, de legyen az maga a megtestesült valóság. Ezen lángelkű férfiak tudatára értelek annak, hogy egységes nemzet, egységes társadalom nélkül nem lehet; nem képzelhető s megteremtteni igyekeztek az egységes magyar társadalmat, s így az egységes magyar nemzetet. Ezen isteni szó kimondása óta azonban alig múlt el 40 esztendő; mai napon sokkal nagyobb lett a társadalmi különbözőség, mint valaha volt. Vannak ma is, kik nagy hangon de mokrat elveket hirdetnek, játsják a népharát szerepét, de ezek legnagyobb része a legnagyobb arisztokrata, s ha nem az, akkor még sokkal rosszabb: „demogóg.“ Szólok itt az arisztokrata, demokrata és demogóg szók jelentését bővebben kifejtvén, így fejezte be sikerült beszédét:

„Ezen érzelmeiktől áthatva emelem poharamat e szép csarnokban mai napon megnyitott „polgári olvasó egyesület“ hosszú életére, s kívánom, hogy annak falai közt soha se legyen torzalkodás, hanem minden egyes tagját hassa át e három eszme: szabadság, egyenlőség, testvériség!“

—y.

Ipargazdasági iskolák felállítása.

Magyarországon a középosztály, — értem ez iparos- és gazdasági osztályt — oktatásáról semmiképp sincs gondoskodva, pedig minden pályának főkélléke az okszerű oktatás.

Mai korban megkívánja úgy az állam, mint a társadalom érdeke, hogy foglalkozáshoz viszonyítva az állam minden polgára képesítve legyen; az ipar-gazdasági pályára lépni szándékozó ifjúnak azonban nincs megadva az alkalom, hogy magukat a magasabb fokú műiskolákban vagy legalább csak az alsóbb fokú ipar-gazdasági intézetekben képezhessék.

Régi fűzfa...

Régi fűzfa, állsz még most is?
Istenem, beh megválttél.
Nem is csoda, megtépdeste
Lombodat a zúgó felszél.

Kis házikónk görbe hátát
A vén idő hogy megülte!
Tépett zsindey, pozdorja nád
Szélhányt levél körülötte.

A vidék is mintha lelke
Bánatos jelképe volna:
Szár az csalt sír mögöttem,
Hervadozó menta, róza.

Csak a szived, anyámlelkem,
Egyedül az változatlan —
A bocsánat anyyala él
Mindem, minden kis szavadban.

Doktor Ferencz.

A lapokban olvastam, hogy az iparügyek minisztere által egybehívott iparkamarai tagok az iparügyek rendezését tárgyalván, egyes tagjai a kamarának, tettek említést az ipartanoncok oktatásáról is; de hogy a létező bajokon miként kellene segíteni arról mindenki hallgatott, jőlehet azt mellőzni tovább nem lehet, mert ha hanyatló iparunkat fenntartani és azt a mai kornak megfelelőleg kiművelni akarjuk, mindenestre az ipar-gazdasági pályára lépni szándékozó ifjúnak meg kell adni az utat és az alkalmat arra, hogy kellőleg kiképezhessék magukat. Kell, hogy intézkedve, legyen, miszerint az elméleti tanulás bevégeztével a gyakorlati téren is tanulhassanak, erre pedig az ipar-gazdasági iskolák felállítása szükséges.

Minden városban, hol négy elemi osztály van, ehhez négy ipar- és négy gazdasági iskola állítassék akként, hogy a négy elemi osztályt végzett és kellőleg írni, olvasni, számolni tudó fiu pályát választhasson, s vagy az ipar- vagy a gazdasági iskolába léphessen és ott magát a gyakorlati életre előkészíthesse. Így aztán, ha valaki iparos ohajtana lenni, a mesterrel tanoncz szerződést köt és mint ipariskolát végzett fiu, az iparágakhoz szükséges anyagok feldolgozásához értvén, és azonfelül, mint értelmes tanult fiu, mesterének oktatásait is könnyebben felfogván, a gyakorlati tanulást jobban elsajátítja. Az ilyen tanonczból csakhamar segéd lesz és mint segéd, szorgalma által megnyerheti a műipariskolában a magasabb kiképzést, mely uton az egyszerű iparosság vagy gazdasági tanulóból, egy a kornak, állásának s a társadalom követelményeinek is megfelelő hasznos iparos vagy gazda leendő.

A felállítandó ipariskolában a vegytan, ásvány- és növénytani technológia, rajz, kereskedelem stb. a gazdasági iskolában pedig mezőgazdaság, állattenyésztés, szőlő és a gazdaságban szükséges egyéb termények kezelése és hasznosítása, kereskedelem stb. lenno tanítandó.

Ezen államilag berendezett és kezelt iskolák felállításának költségeitől nem kellene visszaradni, mert egy oly társadalmi osztályról van szó, mely az állam elsősorban fenntartója és annak gyarapodását, gazdagodását előmozdítja, mert csakis az ipar-gazdaságban művelt ország lehet gazdag s boldog is egyaránt.

Magyarországnak oly gazdag ásvány-, növény- állat stb. terményei vannak, hogy csak saját terményeinket feldolgozva és azt, mint kész árut értékesítve, boldog és gazdag lehetne hazánk népe.

Itt van előttünk a többi között Franciaország, az ipar-gazdaság mintáországa. Saját nyers terményein felül a világ minden részéről összevásárolja a nyers anyagot s dolgozza fel.

A jelenlegi párizsi világkiállítás egy része és azt diszitó Eiffeltorony, a világhírű iparmű a mi nyers anyagunkból készült s nagyobb részben a részeczi és animai vasbányákból vétetett. Ez csak egy porzszem hazánk ásvány kincsalmazából és mégis a francziák e vasanyagból oly iparművet készítenek, hogy az ipartéren szinte utólréhetlenül remekeltek és milliókat szednek be érte.

Rukavina Ernő.

Egykoru levél Jézus-Krisztusról.

A Megváltó, egy kartárs által leírva. Érdekes levelet tett közéd nem régiben az Illustrazione Popolare a Cesarini család levéltárában őrzött kézirat után, melyet állítólag Publius Lentulus, Judea kormányzó-ságában Pilátus elődje, irt vala császárjához, ki a Megváltó személye iránt a távolból élénken érdeklődött. Ime közöljük mi is az olasz fordítás után:

„Értesültem oh Császár, hogy ohajtod tudni, mit most elmondandó vagyok. Él ugyanis itt egy fér fiu, erényekben dus, kit Jézus Krisztusnak hívnak, kit a nép profétának mond, tanítványai pedig isteni eredetűnek tartják és azt állítják róla, hogy Istennek, a meny és föld s minden létezők teremtetőjének fia. Valóban, oh Császár, mindennap hallhatók csodálatos dolgok erről a Krisztusról: halottakat támaszt föl és betegeket gyógyít egy szavával. Arányos természetű és szép külsejű férfi, kinek arcában anyyi fenség honol, hogy a kik szemlélik, kénytelenek összeveszni és félni is. Hajzata, mely a fülek mögé simul, színre hasonlít a jól megérett mogyoróhoz; a fülektől pedig a vállakig barnás, de fényesebb. Haját a homlok közepén ketté választva viseli, miként az a názáretbelieknél divik. Homloka sima és igen derült; arcának, melyen sem ráncz, sem folt, mérsékelt a színe. Ajkai és orra kifogástalanok; szakállja sűrű és színre hasonló a hajhoz, nem fölötté hosszú, de közepén szét van választva. Nézése ijesztő és komoly: szemei olyanok, mint a

napsugár és fényük miatt senki sem bír meroven szembe nézni vele; midőn valamit gúncsol, remeg; midőn intelmeket oszt, könnyez; megszeretetti magát és komolysága mellett vidam. Mondják, hogy soha sem látták nevetni, de igen is sírni. Kezei és karjai igen szépek; társalgása sokakat képes elfoglalni, de fölötté ritkán ereszkedik szóba; arckifejezése nagyon szerény és közelről a legszebb férfi, kit látni és képzelné lehet, egészen hasonló anyjahoz, ki a legszebb fiatal nő, kit e tájon valaha láttak. Miért is, oh Császár, ha fel-séged e ferfiut látni ohajtana, miként azt előbbi értesítésedben irattad, adasd tudtomra s nem késem őt azonnal hozzád küldeni. Tudomány dolgában bámulalaba ejti egész Jeruzsálem városát. Ő ugyan nem tanult senkitől és mégis minden tudományban jártas. Mezzidő jár és fején mit sem visel; sokan azért kinevetik, de jelenlétében felnek és bámulattól elfogultak; és valóban, a mint előttem a zsidók beszéltek, soha sem lehetett hasonló tanácsokat és oly mélységű tanokat hallani, milyeket ez a Krisztus tanít. És sokak a zsidók közül istennek tartják őt és hisznek benne, sokan meg azzal panaszkodnak nálam, mintha föltséged ellensége volna. Mőd fölötté zaklatnak e fondorkodók. A közhir szerint eddig senkinek sem okozott legkisebb kellemetlenséget sem, de igenis mindazok, kik őt ismerik, kik őt próbára tették, mondják, hogy jöteményt nyerték tőle vagy egészségét. Azért, oh Császár, kész engedelmességgel várok: amit föltséged parancsol, végre fog hajtani. Vale.“

Vidéki levél.

Ráczkeve, 1889. október 25.

Idyll Ráczkevéen.

A csendőrség s városi rendőrségünk kényelem szeretete, az ügyel nem törődése és tulságos — a viszonyok által egyáltalán nem idomítható — kiméletesége folytán immár oly gyönyörűsége állapotokhoz jutottunk, hogy esti 7 óra után kabátos ember nem léphet ki az utcára. Nem pedig azért, mert a csend- és rendőrség által elkényeztetett, negédes paraszt suttyók inzultálják. Még ha csak valami erőtlen tréfákkal bosszantják, hálát adhat istennek, hogy megmentette őt a megveréstől vagy megszurkálástól. Mert e paraszt legények szemtelensége, brutálitása határt nem ismer.

A napokban Orr Tamás járásbírói szolgáló volt szerencséje velük közelebről megismerkedni. A szerencsétlen egy pohár borra tért be egy kocsmába. Elfogyasztván borát, hazafelé indult. A mint azonban kilépett az ajtón, a kocsmá előtt nagy csapat paraszt legényt talált, kik közül kettő verekedett. Orr látván ezt, — talán, hogy békességet csináljon — az egyik veszekedő felé fordult s rámutatva mondá: „ennek van igazsága!“ A legényeknek azonban sehogy sem tetszett e beavatkozás ügyeikbe, s hogy nem tetszésöknek hathatósabban adjanak kifejezést „úsd a kabátost!“ jelszóra mindnyájan rárohantak, ásóval arczul ütötték, megbicskálták annyira, hogy ágyában 3—4 hétig elmélkedhetik éjjeli kalandjáról, s jövőre bizonyosan mindenféle intervenciótól tartózkodni fog. A tetteseket különben elfogták, de már szabadon is bocsájtották. Ugyanekkor egy Kabai nevű s Ornnak segítségére siető legényt is véresre vertek. Szombaton éjjel pedig egy iparos steknema fiát, a városháza közelében, a főutcán, úgy vágta szájon egy nagy doronggal, hogy rögtön leesett s első fogai mind kitörték. Szüntén a napokban volt egy nagy verekedés a főutcán, mikor is egy legényt véresre vertek stb. De elég már ennyi a hőstettek megénekeléséről.

Láthatja t. szerkesztő ur ezekből is, hogy mily gyönyörűsége állapotok vannak Ráczkevéen.

Bármikor és bárhol történjek is verekedés, se csendőr, se rendőr sehol sem találhatók. Ezek megmagyarázhatatlan eljárása ébresztette fel annyira a negédeséget a legényekben, hogy tisztességes ember este nem léphet az utcára. Miért tūri azt a csend- és rendőrség, hogy 15—20 parasztlegey, a mint a sötétség beáll, az utcáson össze gyűnekezzenek, harczi-kedvvel a lelkükben, és égő kebellet várják az alkalmat a verekedésre. Lépjének fel erőlyesen ellenük, mert az mégis botrány, hogy tisztességes ember 7 óra után nem lephet az utcára. Különösen ajánljuk a városi rendőrbírónak s a csendőrszervezőnek becses figyelmükbe e hallatlan dolgokat s kérjük, ne sajnálják a faradságot, neha nézzenek maguk is e botrányok után. Fojtsák azt el még csirájukban. Mert ha nem tesznek semmit, e negédes paraszt suttyók vad fek-

telésége, csak tán, nak, egy parasztlegey vagy legény rend és mit sem, rel kell, tőt fegy, bocsájtun, becses eg, szentléle, bet, mert, git rajtu

A időjárás éppen al, közlőny zőket aj, egy kéve, sük meg, papír-ku, sen neve, edényt, nyillás, ily mód, runkba, telni. E legmaka, már a k

Se meglehe, lyet a s, is, ha a mártott

E szerről, lős álla, életet t, előmoz, tökelete, gok, mi, betegne, lomra, kefe se, mi azo, által a, verkeri

zetőt, előbb, kérjül, óta f, anélk, krajo, fékot

ládja, közel, két e, Hern, rabbi, litott, kitol, kede, jutal, tal T, visel, nála, a ke, anna

tudo, des, szar, ban, idő

telensége, kiszámíthatlan következményt lehet. Vagy csak tán nem félnek tőlük? Ha a dolgok így maradnak, egy szép reggelen csak azt halljuk majd, hogy a parasztlányok megostromolták a csendőrlaktanyát, vagy legalább is, hogy az őrszereit elverték. Ha a rend és közbátorság fenntartására hivatott közegek semmit sem csinálnak, meglássa szerkesztő ur, ilyenféle hírel kell majd legközelebb beszámolnom. Addig is töltött fegyverekkel várjuk a fejleményeket s hő imákat bocsájítunk az egék urához a csendőrök és rendőrök becses egészségeért, meg azért, hogy szállja meg a szentlélek a paraszt legényeket s ne verekedjenek többet, mert Ráczkevény, ha az isten nem, más nem segít rajtuk.

Cincinatus.

Közegészségügy.

A nátha orvossága Manapság, mikor a változó időjárás mellett olyan könnyen szerezhethetünk náthát, éppen alkalomszerűleg jön egy német gyógyszerész-közöny orvosi tanácsa, mely a nátha ellen a következőket ajánlja: Vegyünk egy mély csészét, tegyük bele egy kávéskanálnyi porrártót kámfort s az edényt töltsük meg forrásban levő vízzel. Azután csináljunk egy papír-kupot (vagy a mint a kereskedésben közönségesen nevezik: stancizlit), földjük be annak nyílásával az edényt és a kupos részéről tépjünk le annyit, hogy a nyíláson orrunk beférjen, a meleg kámforos vízgőzököt ily módon mintegy 10—15 percig fel kell szívni orrunkba s ezt az eljárást minden 4—4 órában ismételni. Ezen egyszerű gyógymódnak nem képes még a legmakacsabb nátha sem ellenállani, sőt legtöbbször már a harmadik belelegzésénél elmúlik.

Sebekből eredő erős vérzést, nagyon gyorsan meglehet szüntetni forró vízbe mártott vattával, melyet a sebre kell tenni. A hatás meglepő még akkor is, ha az úlért van megsértve. Száraz vagy hideg vízbe mártott vattának nincsen ilyen hatása.

Egy amerikai orvos a tej és olaj, mint gyógyszerrel a következőképp nyilatkozik: A tej minden emlős állatnak természetes tápláléka, mely nemcsak az életet tartja meg, hanem minden testrész növekedését előmozdítja. Egyetlen anyagban sincsenek meg oly tökéletes arányban az élet fenntartására szükséges anyagok, mint a tejben. A vérhasnál iró használandó és a betegnek nincs egyébre szüksége, mint teljes nyugalomra. A himlő és kanyarónál a betegnek finom szőrű kefe segítségével tetőtől talpig fualajjal kell bedörzsölni, mi azonnal ismétlődő, mihelyt a szőr száraz lesz. Ez által a hőég csökken s a bőr hajszálendényeiben a vérkeringés lassabbá tétetik.

Különfélék.

Tisztelettel kérjük lapunk mindazon előfizetőit kiknek előfizetése lejárt, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek. Egyszersmind kérjük mindazokat, kiknek lapunk megindítása óta folytonosan jár s azt folyvást elfogadták anélkül, hogy annak előfizetési díjában egy krajczárt is küldöttek volna. — hogy a hátralékokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Kegyelet. Bauer Ignác birtokos ur és családja, a kegyeletnek szép tanujelét adták legközelebb azon nemes tettökben, hogy ez előtt két évvel Kunszentmiklóson elhunyt B l e i e r Herman, kitűnő theologus, tassi volt helyettes rabbi sírjára, egy szép és díszes emlékkövet állítottak saját költségükön, igazán jó szívből kitolyó emberbaráti szeretetből. E szép cselekedet a boldogító öntudatban találhatja méltó jutalmát. De kétszeres rosszalást érdemel egyáltalán Tass izraelita hitközség azon könnyelmű viselkedése, hogy volt rabbijáról ki körülbelül nála ö t v e n é v i g buzgóan hivataloskodott, a kegyelet adójáról teljesen megfeledezett, s annak lerovásától magát teljesen visszatartotta.

Járásí főszolgabíró ur figyelmébe. Biztos tudomásunk van róla, hogy a helybeli — rendszeres fizetéssel bíró — állatorvos, a levágandó szarvasmarhát, sem a levágás előtt élő állapotban, sem pedig levágás után annak húsát egy idő óta nem vizsgálja, vagy azt nagy ritkán

cselekszi, de azért a vizsgálati díjat a mészárosoktól felveszi. E kötelesség mulasztás annál inkább megrovandó, mert törvényszerint a községi állatorvos, egyszersmind vágóbiztos is egy személyben; tehát a levágásra szánt marhák körül kétszeri felelősséggel tartozik. E botrányos ignorancia közegészségügyi tekintetben el nem tűrhető, s a fogyasztó közönség megköveteli, hogy mindenkor orvosilag megvizsgált egészséges húst mérjenek számára. Ha az állatorvos nem ér rá kötelességét teljesíteni (mert gyakran viszik vidékre), adjon ki főszolgabíró ur rendeletet, hogy ha állatorvos nincs hon, a vizsgálatot teljesítse valamelyik ember orvos és a mészárosok ennél jelentsék levágandó marháikat, a vágó biztosí teendőit pedig végezze egyik vagy másik községi jegyző, természetesen az állatorvos költségére.

A csendőrség és rendőrség kötelességéhez tartozik az éjjeli csavargókat, a békésen nyugvók álmait zavarókat elfogni és saját hatáskörükben büntetni. Nálunk erre nincsen gond; éjjelenként kényők-kedvők szerint járnak a tivornyázó suhancok, pipáznak, szivaroznak, szórják az égő gyufát! A női cselédség otthon hagyja éjnek idejére helyét s erkölcsötlen viselkedésében annyira ment, hogy ő keresi fel a kinek udvarol, mert ma már megfordítva van a modern világ! — nem a férfi udvarol, hanem a nőcseléd a férfinak. Ennyire jutottunk, hogy a szégyen érzet teljesen kihalt nőcselédinkből, nyiltan kacagva bevallják erkölcsötlen tettüket és a mi fő, nincsenek otthon éjszaka, reggel ballagnak haza nagy kényelmesen és ezt a botrányoztató közveszélyes mulatságot tölteni kell, mert ma már alig akad erkölcsös cseléd. A rendőrség és csendőrség kíséje figyelemmel ezt a méltelyezett állapotot, fogja el a csavargókat s fenytse érdem szerint. A járási orvos ur pedig jó lenne, ha a női cselédséget a városházához beidéztené, s köztük vizitációt vagyis sorozást tartana s a kik beválnak rendeltetési helyükre juttatná.

A váci szentszék által tanítói állásától megfosztott Pap Istvánt, — Mihályovits József szanki jegyző családja ellen terjesztett hazug vádaknak és becsületesértékek miatt — a kecskeméti kir. törvényszék f. évi október hó 25-én tartott végtárgyaláson 4 havi fogságra és 100 ftt pénzbírságra ítélte s az összes eljárási rabtartási költségek megtérítésében marasztalta el. **Kossuth Lajos** nagy hazánkfát Békés városa díszpolgárrá választotta.

Gyilkossági kísérlet. Szabadkán Dobó Ferenc borbély mester nejevel, ki okleveles baba asszony, öszezsörtölődött és múlt hó 25-én a délutáni órákban revolverrel fejbe lölte, a golyó nem talált halálosan, a sértés minősége azonban még nem lett konstátálva. A dühös hitves gyilkos-merénylőt önkéntes jelentkezésére letartóztatták.

Vallás és patika. Porokat rendelt egy falusi ember a patikában. Mikor elkészült az orvosság, kérdi tőle a gyógyszerész, — hát ostya kell-e a porokhoz? mert azok kesernek ám! — Nem kell, kérem alásan! választolt a hitbuzgó gazda, — mert a beteg református!

Baromfi dög. Az apróság között a dögvész kitűnt, a kacskák, csirkék, tyukok, ludak, pulykák egyre hullanak. Sajnos, hogy a dögvésznek, — mint járványnak — nem lehet gyógyszerét találni. A kiváló szakértelemmel szerkesztett „Magyar Háziaszony”, melynek egyetlen egy magyar művelt család asztaláról sem volna szabad hiányozni, és a melynek oly kitűnő munkatársai vannak — derék magyar háziaszonyainkból — nagy szolgálatot tenne háziaszonyainknak, ha a baromfi dögvész elhárítására bőv tapasztalata alapján valamely hasznos óvszert ajánlana.

A tartalékos tisztek figyelmébe. A felhivatalos „Pol. Corr.” mint az „Egyetértés”-nek Bécsből távirják, a tartalékos tisztek tettlegesítésének módzataira vonatkozó téves hírekkel szemben s főkében a pótvizsgálat terjedelmére vonatkozólag kijelenti, hogy e tekintetben az eddigi határozmányok maradnak mérvadók. A vizsgálat felőleli az eddigi eljárás szerint szükséges katonai és szaktechnikai tárgyakat, a mint a hadapródiskolák tárgyai közé fel van véve. Csak a mérnöki csapatoknál van kivétel, a mennyiben a vizsgálatra jelentkezők fel vannak mentve ama tárgyakból való vizsgálatától alól, a melyekből mint tartalékos tisztlétek, legalább is „jó” eredménnyel állották ki a vizsgát.

CSARNOK.

Bírlat

az „ember testből és lélekből áll” cz. jeligés műhöz

Mályen tisztelt közgyűlés!

(Folyt. és vége.)

De lássunk a példák közül egy másikat. Sohsem feledve, hogy 6—12 éves kis gyermekekkel vagy leánykákkal van dolgunk. Ily illetlen szavakkal fejezteti ki t. szerző ur, az ő aranyos leánykáját dorgáló édes anyát afeletti elkeseredésében: hogy ma már minden leányt uri leányak akarnak nevelni az iskolába; több efféle dorgáló szavai után végre ezt mondja: „Csak minél fodrosabb ruha, vasalt ez, az, szépen levágott körmű uri kéz, fehér nyak, mandulazappannal szago-sítva és ez mind csak azért, hogy a legényeknek jobban tessenek.” Az már csakugyan furcsa anyá lehet a ki az ő 6 éves kis leánykáját, ily illetlen szavakkal tudná bántani, ez még egy 16 éves leány szemérmességét is sértené. Vagy az az édes anya a ki csecsemő gyermekét vánkaskái között fel ékesíti szebbnél szebb szalagokkal; valyon azért teszi-e, hogy majd a legényeknek jobban tessenek? Szerintem nem, de nem is mondhat ilyet egy anya, iskolába járó kis leányának. Ez volna talán az a rossz, miről bírlatom második részének elején tüzetesebben szóltam. Mitől óvja az Isten hazánkat, miért én még értelmezni sem merem!

Az ez után következő 6 pont alatt igen szépen írja körül t. szerző ur mind azt, mit a 6 példában előadott. Itt éri el tetőpontját a mű remekisége. Ehhez commentár nem szükséges, de feleslegesnek is tartanám, mert csak árnyékát sem tudnám festeni.

3-ik rész: „Mert a növendék mind a jót, mind a rosszat, mit az iskolában észrevesz, tud, vagy abból magáéva tesz, — az iskolából a családba haza viszi, — kivéve, ha ő maga képtelen rosszat követ el.” Itt már nem akarok ezen fonal fejtegetésével foglalkozni, mivel véleményemet már az előző pontok alatt megmondtam; csak annyit tartok megjegyezésre méltónak, hogy t. szerző ur, sem az első pontban, sem a másodikban, arról nem tesz említést: valyon mi hát az a „képtelen rossz” mit a gyermek a családból az iskolába, az iskolából pedig a családba semmi körülmények között be nem akar, vagy szégyenel bevenni?

Az alább következő néhány pont alatt, remekül ecseteli igen t. szerző ur, hogy miként idomul, a különben kényes, elkényesztetett, makrauczos és durva gyermek-világ, egy jó, tapintatos banásmóddal bíró tanító kezeleése alatt egyenlővé és miként kezd fejlődni az elő kódarab, az iskola levegőjének betolyásától; lágy, gyurható és minden alakban idomítható anyaggá, melyből a lelkiismeretes tanító saját tetszése szerint készíthet értelmes, minden jóra fogékony honpolgárokat és leányokat, kik az ő általa eptendő összekötő hidnak valóságos támaszlopai leendenek. Ezek fognak lenni az ő emlékkövei. Boldog az oly tanító, kinek alacsony porait ily Piramisok veszik körül.

4-ik rész: „A családi értelmesség átadva a fogókony gyermeknek, ez beviszi azt az iskolába s viszont értelmességével fogva a mi új erőt nyer, ezt haza hordja.” Ezen tétel érvelésével t. szerző ur a többiek közt ezt állítja, „hogy éles elme bölcsőjét csak értelmes család ringathatta.”

Ezen véleményét én t. szerző urnak nem osztom, mert van rá elég példa az életben, hogy műveletlen, szülőknél művelt gyermekük lehet és van is. Valamint nem mindig az a vallásos ember, a ki naponként eljár az Isten házába imádkozni, hanem a ki betölti azt, mit Jézus vallása tanít és követel: hogy a Szentírás szavaival éljek: „Légy hű mind halálig, s neked adom az élet koronáját.” Vagy miként nagy költőnk Petőfi Sándor mondja: „Láttam én csárdában tisztább sziveket már, mint a kit naponként lát térdelni az oltár.” Ha ez igaz, úgy bizonyára igaz lesz az is, hogy több műveletlen szülő gyermekéből válnak nagy ember, mintsem megfordítva és így helyes az én állításom, ha ezt mondom, hogy éles elme bölcsőjét nem mindig csak értelmes család ringathatja.

De térjünk át az 5-ik részre, a befejezésre. Úgy látszik igen tisztelt szerző ur itt máf befejezést

munkába, mert ugyan gyors léptekkel közeledik vég
 czélja felé, a munka befejezéséhez. A szép gondolatok
 ott hevernek az olvasó szeméi előtt feldolgozatlanul,
 miként a máriavölgyi palakőbánya pala-lemezei. A szebb-
 nél-szebb kifejezések, igen nagy tehetőségre engednek
 következtetni, de a feldolgozásban való hiányosság, ha-
 nyagsággal vádolják t. szerző urat, mely már a mű
 külalakján is rögtön szembetűnik. De ha figyelemmel
 átolvassuk a művet, arra a meggyőződésre jutunk, hogy
 a mű a maga nemében igen jó, de ha az alaptételt
 vesszük irányadóknak, akkor ki kell mondanom, hogy a
 mű nem egészben felelt meg a kitűzött pályakérdésre.
 Talán többen kérdezhették tisztelt kartársaim közül
 miért? Hát csak azért, mert az igen tisztelt szerző ur
 által felvett 6 példában — az igaz, hogy igen találók
 és megis történetek az életben, — sehol sem adja
 magyarázatát, hogy hát a családi nevelés milyen befolyást
 gyakorol a népiskolai nevelés és tanításra. Elso-
 rolja szépen a 6 példát, azután tessék mindenkinek
 utána gondolni, hogy milyen hatásu lehet ez, vagy
 az, ilyen vagy olyan családi viszonyok között fel-
 nőtt gyermeknél, a népiskolai nevelés és tanításra.

Ezekről eltekintve, e mű tanuskodik igen tisztelt
 szerző urnak paedagogiai és didactikai ismereteiről.
 Akár nyelvtanilag, akár pedig a mű belértékét vesszük
 is szemügyre, meglátszik, hogy igen tisztelt pályatár-
 sunk, ki e műnek írója, nem él kölcsön kegyérről. E
 műről általában csak annyit mondhatok, hogy mun-
 kása érdemes a maga bérére, Engedjen meg igen tisz-
 telt szerző ur, ha némely állításait kissé erőseknek és
 nem a népiskola 6—12 éves növendékeinek életkorá-
 hoz valóknak véleményezem. Nem buzdítom bátorságra,
 a ki ily művet tud előállítani, ott a bátorság, az erő
 és a tudomány nem hiányzik, csak egy kissé több
 figyelemért esedezem.

Ezzel bevégezettnek nyilvánítom e műre nézve
 tett észrevételeimet, azon kívánságot csatolom hozzá,
 hogy bár adna az egek ura a mi kis körünknek több
 ily jeles munkatársakat, kik ily gyógyszerrel iparkod-
 nának orvosolni a népevelés veszélyes bajait és mi
 majd melléjük betegápolókat ajánlkozunk.

Valjuk elvünkkel a nagy „jelszót“ — melyet
 a hazafi szívére mártott tollal írt. „Ime egy kosárka
 homok . . . minő parányiság a népevelés nagy épülő
 hidjához. Te mondád buzgó építész! . . . „Legyen,
 hogy másik kevesebb követ hoz, csak hozzon min-
 denki“

En is ezt óhajtom, iparkodjék közülünk mindenki
 — ki e kör tagjának magát nevezni nem restelli — le-
 róvni hála adóját a nevelés szent ügye iránt. Ki töb-
 bet, ki kevesebbet, az eszközök nem lesznek figyelembe
 véve, csak a czél. Ez legyen mindnyájunk szeme előtt,
 és hogy valósuljon is, kérjük Isten segedelmét.

Kelt Szalkszentmártonban 1889. őszelő hava 22.

Torma Ferencz.

MENETREND.

Budapest—Zimonyi vonal.

508. szem. vonat	506. gyors vonat	512. vegyes vonat	Állomások	505. gyors vonat	507. szem. vonat	511. vegyes vonat
8.00	2.40	9.49	Ind. Budapest Érk.	1.25	7.30	6.40
8.32	—	10.26	„ Soroksár	—	6.57	5.54
9.17	3.35	11.40	„ Lacsháza	12.27	6.14	4.55
9.31	3.45	11.56	„ Dömsöd	12.15	5.56	4.32
9.48	3.57	12.15	„ K.-Szt.-Miklós	12.08	5.41	4.12
10.17	4.18	12.54	„ Szabadzallas	11.41	5.13	3.29
10.28	4.26	1.07	„ Fülöpszallas	11.31	5.02	3.05
11.16	4.59	1.19	„ Kis-Körös	11.06	4.21	2.13
11.32	—	2.20	„ Vadkert-Tarl.	—	3.58	1.39
12.01	5.28	2.59	„ Halas	10.31	3.33	1.05
1.02	6.12	4.24	Érk. Szabadka Ind.	9.46	2.25	11.28
1.20	6.26	5.24	Ind. Szabadka Érk.	9.32	1.45	10.50
4.19	8.21	9.17	„ Ujvidek	7.43	11.16	7.19
5.26	9.06	10.45	„ India	6.52	10.01	5.31
6.20	9.45	11.55	Érk. Zimony Ind.	5.40	9.00	4.01

felülről lefele olvasandó. alulról felfelé olvasandó
 A vastagabb számok az éjjeli időt jelentik esti 6 órától
 reggel 5 óra 59 perzig.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:

BORS KÁROLY.

Nyomatott a kiadótulajdonos Bors Károly könyvnyomdájában Kunszentmiklóson.

1686.
 tkv. 89. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kunszentmiklósi kir. jbiróság, mint telekkönyvi
 hatóság közhírré teszi, hogy Bauer Lipót végrehajta-
 tónak Mak Lajos és társa végrehajtást szavadtók elleni
 145 frt tökéketelés és járuléka iránti végrehajtási
 ügyében a kunszentmiklósi kir. járásbiróság területén
 levő Kunszentmiklós község határában fekvő A. +
 3145. hrsz. alatt foglalt ingatlanra 121 frt; ugyancsak
 a kunszentmiklósi 2858 sz. tkvben A. + 812. hrsz.
 a foglalt ingatlanra az árverést 377 frtban ezenel
 megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a
 fentebb megjelölt ingatlanok az

1889. nov. hó 22-én d. e. 9 órakor

ezen kir. jbiróság tkvi irodájában megtartandó nyilvá-
 nos árverésen a megállapított kiküldési áron alól is
 eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok
 hecsárának 10%-át vagyis 12 frt 10 krt, illetve 37
 forint 70 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. évi
 LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és
 az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igaz-
 ságyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-
 képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
 az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánat-
 pénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállított
 szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kunszentmiklóson, 1889. évi szept. hó 9.

A kunszentmiklósi kir. jbiróság, mint telekkönyvi
 hatóság.

Dr. Görgey Sándor,
 kir. aljbíró.

Pénzt
 sorsjegyekre, értékpapi-
 rokra, bank, zálogjegyek-
 re, vidéki takarékpénz-
 tári részvényekre, rész-
 letivekre, arany és ezüst-
 neműekre bármily össze-
 gíg olcsón ad
LÖRY J.
 banküzlete 10-9
 Budapest, IV. Hatvani utca 17.

Gyors és biztos segítség gyomor bajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való
 fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindenütt ismeretes s kedvel

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb s leggyógyhatásosabb gyógyfüvekből a leggondosabban van készítve s külö-
 nösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyú felbűfűgés, vertolulás, aranyeres bajok stb.
 stb. ellen teljesen hatásosnak bizonyult. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalszam egy helyszínen,
 megbizható házi-szerzévé lett a népeknek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismert íratok ezzel bírnak
 betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az
 eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-tól életbalszam“ minden üvegcskéje kek
 burkba van csomagolva, melynek hosszoldalán „Dr. ROSA életbalszama a „fekete sashoz“ cím-
 zett gyógyszer-tárból. FRAGNER B. Prága 205-III“ német, cseh, magyar és francia nyelven olvas-
 ható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.
 Dr. ROSA életbalszama kapható csak a készítő

FRAGNER B.
 főraktárában, gyógyszer-tár a „fekete sashoz“ Prágában 205-III., és BUDAPESTEN Tó 8k József nr gyógy-
 szerészet, Király-utca 12. sz., Budal Emil ur városi gyógyszer-tárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárában van raktár ezen életbalszamból.
 Ugyanott kapható:
 26-14

„prágai általános házi-kenőcs“,

több ezer hányalatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és gonyedések ellen. Ezen ken-
 őcs biztos eredményel használható a női emió gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emió megkeményedésénél
 szüléskor, kelevényel, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvárnál, körömgüknél, az ugynevezett kö-
 römcregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érczetlen tagoknál stb.
 Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s a hol már gonye-
 dés mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kisereti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 kros szelenczékben.

Óvás! Mivel a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, minden-
 kit figyelmeztetek ez eredeti utasítás szerint, hogy csak nálam lesz
 készíve s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelence, melybe töltetik, vö-
 rös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott
 védjegy látható — burkolva van.

Hallási balszam a legbizonyosabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a ne-
 hézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt